

Практичне заняття № 5

Тема. Жаргон як мова кримінального середовища та елемент кримінальної субкультури

Питання для обговорення:

1. Поняття «жаргон», «арго», «сленг»: спільне та відмінне.
2. Кримінальний жаргон як соціолінгвістичне явище.
3. Історичне становлення злочинського жаргону.
4. Основні функції кримінального жаргону в субкультурі злочинного світу.
5. Структура кримінального жаргону: тематика, метафори, запозичення.
6. Вплив кримінального жаргону на молодіжну субкультуру та сучасну розмовну мову.
7. Роль жаргону у формуванні ідентичності злочинного угруповання.
8. Етичні та правові аспекти використання жаргону в медіа, мистецтві, повсякденному мовленні.

Практичні завдання (Зверніть увагу! Словник створюємо обов'язково та оформлюємо у вигляді таблиці. Серед групи інших завдань обираємо одне, готуємо індивідуально або також мінігрупою.)

1. Складіть «Міні-словник кримінального жаргону».

Виконання: поділіться на малі групи (2-3 особи). Кожна група складає власний словник із 10–15 термінів кримінального жаргону, подаючи в алфавітному порядку:

- слово або вислів
- переклад літературною українською мовою;
- пояснення або приклад вживання.

Додатково за бажанням:

- ✓ оберіть 2 - 3 слова і підготуйте коротке пояснення походження слова в кримінальному жаргоні;
- ✓ оберіть 2 - 3 слова, які стали частиною сучасного молодіжного сленгу, і поясніть, чому вони «вийшли» за межі злочинного світу.

Форма виконання: таблиця.

2. Оберіть і підготуйте одне завдання.

«Мова злочину на екрані» (відеозавдання)

Знайдіть короткий відеофрагмент (2 - 4 хв) із фільму, серіалу або документального проєкту, де звучить кримінальний жаргон. Проаналізуйте:

- ✓ які слова чи вирази належать до жаргону;

✓ яку функцію вони виконують (ідентифікація, приховування змісту, підкреслення статусу тощо);

✓ як змінюється сприйняття персонажа через його мову.

Презентація результатів: показ фрагменту і короткий коментар.

«Мова злочину у літературі, піснях і медіа»

Прослухайте уривки з популярних пісень, репу або вуличної поезії, де використовуються жаргонізми. Визначте:

✓ які слова походять з кримінального жаргону;

✓ яку емоційну або стилістичну функцію вони виконують;

✓ чи доречне їх використання у культурному просторі.

Презентація результатів: створення каталогу творів. Коментар використаних жаргонізмів (лексичне значення, функція, чи варто рецензувати такі тексти).

Соціолінгвістичне дослідження

Проведіть міні-опитування серед знайомих (2–5 осіб):

✓ які жаргонні слова вони знають,

✓ чи використовують їх у побуті,

✓ як ставляться до «злочинної лексики» в мові.

Результати оформіть у вигляді короткої таблиці або діаграми й зробіть висновки: *наскільки жаргон інтегрувався у повсякденне мовлення.*

Кодова мова злочинців у XXI столітті

Напишіть короткий есе (до 1 стор.) або створіть постер на тему:

«Як би виглядав кримінальний жаргон у добу соцмереж і кіберзлочинності?»

Можна вигадати нові терміни («підсадити на VPN», «фішер» тощо) й описати, як вони могли б функціонувати.